

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Jana Hamáčka, Lubomíra Zaoralka, Kateřiny Valachové, Jana Birke a dalších na vydání ústavního zákona o celostátním referendu (sněmovní tisk č. 111)

Vláda na své schůzi dne 27. března 2018 projednala a posoudila návrh ústavního zákona o celostátním referendu a vyslovila s ním **souhlas** s tím, že doporučuje v rámci dalšího projednávání zohlednit níže uvedené dílčí úpravy předloženého návrhu ústavního zákona.

1. Vláda zejména doporučuje v navrhovaném ustanovení čl. 2 odst. 1 vyloučit z možnosti rozhodovat v celostátním referendu podle předloženého návrhu ústavního zákona též otázky týkající se mezinárodních smluv včetně jejich ratifikace nebo výpovědi. Ke sjednávání, schvalování a ukončování platnosti mezinárodních smluv je třeba přistupovat s odbornou znalostí mezinárodního práva, evropského práva, mezinárodních vztahů, příslušné problematiky, jež je mezinárodní smlouvou upravována, a v neposlední řadě je třeba sjednání a ukončení platnosti mezinárodní smlouvy odborně posoudit i z hlediska zahraničně politických a bezpečnostních zájmů České republiky, které nejsou známy široké veřejnosti. Vzhledem k tomu, že problematika uzavírání mezinárodních smluv je složitou a ryze odbornou záležitostí, není podle názoru vlády vhodné o věcech týkajících se mezinárodních smluv rozhodovat v referendu.
2. Vláda dále doporučuje prodloužit v čl. 5 odst. 1 a 2 navrhovanou lhůtu, v níž má u návrhu na vyhlášení referenda přezkoumat, zda jsou splněny podmínky pro podání návrhu na konání referenda, a v níž případně může podat návrh Ústavnímu soudu, aby posoudil, zda je návrh na konání referenda v souladu s ústavním zákonem o celostátním referendu a s prováděcím zákonem k ústavnímu zákonu o celostátním referendu. Oproti vládnímu návrhu předloženému v minulém volebním období Poslanecké sněmovně se v předloženém návrhu zvyšuje minimální počet podpisů oprávněných petentů pod peticí podporující návrh na konání celostátního referenda z 250 000 na 850 000. Proto je třeba odpovídajícím způsobem prodloužit i výše uvedené lhůty tak, aby Ministerstvo vnitra, jehož prostřednictvím by vláda splnění podmínek pro podání návrhu na konání referenda kontrolovala, bylo objektivně schopno provést tuto kontrolu, zejména pak kontrolu splnění podmínky, že návrh na konání referenda je podpořen potřebným počtem podpisů oprávněných petentů. V této souvislosti si vláda dovoluje uvést, že

splnění podmínky potřebného počtu podpisů pod peticí by Ministerstvo vnitra kontrolovalo obdobně jako při volbě prezidenta republiky. V jejím případě je vyžadována petice s podporou 50 000 petentů a Ministerstvo vnitra kontroluje petici na namátkově vybraném vzorku 8500 petentů a v případě určité chybovosti pak i na druhém vzorku o stejné velikosti. Při zachování stejného poměru by muselo Ministerstvo vnitra zkontrolovat kontrolní vzorek o velikosti 144 500 petentů, případně druhý kontrolní vzorek o stejné velikosti, a to vše v devadesátidenní lhůtě. V případě kumulace více návrhů na konání referenda by v takové lhůtě nebylo reálné petice zkontrolovat, přičemž snížení velikosti kontrolního vzorku by sice kontrolu administrativně zjednodušilo, ale mohlo by být na úkor vypovídací hodnoty kontroly.

3. Ve vztahu k ustanovení čl. 5 odst. 1 návrhu má vláda za to, že by mělo být umožněno, aby vláda kontrolovala nejen splnění podmínek podle čl. 4, nýbrž i podmínek podle prováděcího zákona, jak je tomu v čl. 5 odst. 2 a 4 u Ústavního soudu. V návrhu obsažené řešení se vládě jeví jako vnitřně rozporné a není z něj zřejmý význam usnesení vlády, kterým by vláda sice konstatovala splnění jen některých podmínek, zároveň by ale mohla ona sama nebo skupiny poslanců či senátorů iniciovat přezkum z více hledisek.
4. Předložený návrh ústavního zákona dále obsahuje některé dílčí faktické nebo legislativně technické chyby, které je s ohledem na neproblematickou aplikaci jeho úpravy, bude-li přijat, potřeba opravit. V čl. 6 odst. 1 se tak chybně odkazuje i na lhůtu uvedenou v čl. 5 odst. 4, jakkoli po jejím marném uplynutí nebude moci prezident republiky referendum vyhlásit, a dále v části druhé návrhu obsahující novelu Ústavy České republiky, konkrétně pak v čl. 12 bodech 3 a 4, je třeba provést legislativně technické úpravy, neboť výčet uvedený v platném znění čl. 62 Ústavy končí písmenem k), takže by se do čl. 62 doplňovalo písmeno l) a nikoli písmeno m).